

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobē se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Južno-štajarska hranilnica v Celji.

(Dalje.)

V zadnjem številki „Slov. Gosp.“ pokazali smo, kako lepe uspehe smo dosegli Slovenci s tem, da smo si osnovali celo vrsto krepkih razcvitajočih se posojilnic, kako smo s tem vže v velikej meri osvobodili naš narod upliva v nasprotnih rokah se nahajajočih, nam in našemu jeziku sovražnih denarnih zavodov, in koliko denarja smo vže samo s posojilnicami odtegnili našim sovražnikom in ga spravili v narodne roke in narodno upravo.

Pa s tem je bil storjen komaj prvi korak, treba je misliti bilo, da moramo storiti še drugi korak, da kolikor se da, še ostali slovenski denar odtegnemo nasprotnim denarnim zavodom — hranilnicam — ter ga dobimo v slovenske roke. Da dosežemo ta svoj namen in in da moremo tekmovati ali konkurirati z nasprotnimi hranilnicami, treba nam je hranilnice in to take, o katerej bi bilo pričakovati, da se bo krepko razvijala ter postala kmalu močoen denarni zavod.

V nemških hranilnicah se nahaja še silno veliko slovenskega denarja in to iz sledečih vzrokov: Hranilnice so vže stari denarni zavodi, tako da so ljudje na nje vže vajeni. Mnogi in mnogi vlagajo toraj iz gole navade še vedno raje pri hranilnicah svoj denar, kakor pri posojilnicah, ki so še le novi denarni zavodi, akoravno posojilnice plačujejo od vlog navadno večje obresti in je pri njih varnost za vložen denar ista, deloma celo večja, kakor pri hranilnicah samih.

Nadalje pa se po postavi sme vlagati denar, ki se položi pri sodnji v shrambo n. pr. sirotinski denar ali vadij, potem cerkveni denar itd. samo v hranilnice. Takrat, ko so se te postavne določbe izdale, še namreč ni bilo posojilnic, ampak le hranilnice, zatoraj se posojilnice niso mogle v postavi imenovati. Od potlej pa se te postavne določbe niso spre-

nile, če ravno je po onih mal nastalo tako lepo število krepkih posojilnic.

Tako pride, da imajo nemške hranilnice še vedno silno mnogo slovenskega denarja; prav za prav se sme reči, da imajo skoraj le denar slov. kmeta, duhovnikov in cerkev, kajti le ti vlagajo v hranilnice. Naši spodnje-štajarski Nemci in nemškutarji namreč nič ne vlagajo v hranilnice; nekateri, ker svoj denar drugje znajo z boljšim dobičkom porabiti, deloma pa, ker nimajo kaj vlagati, ampak si le izposojujejo denar, tako da imajo nekateri čudno zamazane zemljiške knjige.

S tem pa, ker se še vedno odteguje mnogo slov. denarja posojilnicam in vlaga v hranilnice, je zvezano, da ne morejo posojilnice tudi zadostovati vsem denarnim potrebam. Morajo toraj skrčiti svoj delokrog na to, da posujejo denar le v manjših zneskih, če možno, na kratek čas in na osobni kredit, t. j. na poroke, ne pa na zemljišča. Ako hoče toraj kdo veliko posojilo in le na vknjižbo na svoja zemljišča, moral je še vedno hoditi k hranilnicam. Vsled tega so imele hranilnice še vedno silen upliv, katerega so skušale vedno porabiti na škodo slovenski narodnosti.

Najbolje pa so začele kazati hranilnice to svojo mržnjo zoper slovenski jezik in zoper Slovence, odkar je z ukazom od dne 21. julija 1887 št. 12.118 pravosodno ministerstvo ukazalo, da se v zemljiške knjige mora vpisovati v slovenskem jeziku, če je bila dotična zemljeknjižna prošnja slovensko pisana. Kolikor važniša pa je bila ta pridobitev za Slovence, toliko huje pekla je naše Nemce in nemškutarje. Pa naj tudi človek pomisli: Slovenski jezik, kateri je po mnenji naših Nemcev in nemškutarjev dober k večjemu za hlapce in dekletke, začel se ni samo vrvati v urade, ampak vrnil se je na mah celo v zemljiške knjige. Te so sicer javne knjige, vsakdo lahko gre v njih, da pogleda pri posameznem zemljišču, kdo da je lastnik, in kake pravice in dolgovi da so pri po-

sameznem zemljišču vknjiženi. Pa ta javna knjiga bi morala biti odprta samo peščici Nemcev in nemškutarjev; uboga slovenska para pa si naj vzame vsakokrat tolmača seboj in ga plača, če hoče vedeti, kaj je pisano v zemljiški knjigi. To pa bi sedaj bilo na enkrat drugače; tudi slovenski kmet bi naj šel lahko sam v zemljiške knjige pogledat in bi tukaj naj čital v svojem jeziku, kaj je vpisanega pri njegovem zemljišču! Kaj takega ne prenese nemškutarsko srcé! Začel se je toraj zoper slovensko vknjiževanje velik vrišč; vsi nemški listi bili so polni o nevarnosti, ki zaradi slovenskih vknjižb grozi Nemcem, državi samej in Bog ve, komu vse.

(Dalje prih.)

Zahvala.

Slavnost „Slovenskega pevskega društva“, ki se je vršila 8. dan t. m. tako imenitno v Celji, je minila v veliko čast narodu našemu. Da pa se je slavnost vršila tako velikansko in krasno, pripomogli so ndje društva od blizu in daleč, pripomogla so narodna društva, rodoljubi in rodoljubkinje, kateri so podpirali odbor pri uredbi te slavnosti. Naša dolžnost je, da izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo, a posebno „slavnostnemu odboru v Celji“, slavni c. kr. vojaški godbi iz Ljubljane, slavnim zastopnikom raznih društev, g. pevovodju Stanko Pirnatu, c. kr. bilježniku v Zatičini, vsem častitim udeležencem, slavnim govornikom, izvanredno mnogo zastopanim častitim pevkinjam, imenitnima zboroma iz Laškega s požrtvovalnim g. pevovodjem Slavko Flisom in iz Slatine, narodnim kolesarjem, blag. gospodu in milost. gospej Košer, vsem, ki so se pismeno ali brzojavno spominjali društva itd. ter kličemo vsem kreпки: Na zdar!

Za odbor Slov. pevskega društva:

Tone Porekar,
t. č. tajnik.

M. Lešnik,
predsednik.

Gospodarske stvari.

Buča ali tikev, živinska klaja.

V naših krajih sadijo buče ali tikve v koruzišče ali tudi v krompirišče in rastejo one s koruzo ali krompirjem v enem in tistem času. One so zato našim gospodinjam dobro znane, saj jih dajo rade svinjam surove ali pa jih za to tudi kuhajo. Dozdeva se torej človeku, da ni treba govoriti o njih še tudi na tem mestu, vendar pa še storimo mi to za voljo tega, da opomenimo naše gospodinje na eno ali drugo, česar še ne vedó ali pa ne porajtajo do volje.

Kakor se godi že pri nas v obče, tako se sadé tudi v Ameriki, v Franciji, v Italiji in po nekaterih drugih deželah buče med koruzo

ali tudi med krompir. Dobro storé one pa tudi na kompostnih kupih in na njih rastejo posebno bogotno ter delajo senco temu gnoju, nekaj, kar jih še posebno priporoča za nje.

Na večih straneh pa nam dajo buče korist. Kravam se dajo in žró jih one rade ter dobi njih mleko posebno dober, ljub okus in veliko več si ga nabere krava, ako dobi redno, poleg druge klaje, buče za navržek. Smetana iz takega mleka je posebno dobra, mastna. Svinje pa že komaj dobijo, da se jim jih naseka v jeseni ali še tudi v zimi. Skorej vidoma jim raste meso in mašča.

Stori pa se zadnje najbolje tako, da jih zrežeš na drobne kosce ter jim primešaš nekaj rezi in otrobov. Nič ne škoduje živini, če ostane kaj semena v bučah, marveč koristi jej to veliko gledé mesa in mašče. Po vrhu pa jih žre še s tem rajše, čem več je ostalo bučnic v tej klaji.

Če hoče gospodinja shraniti buče na pozno jesen ali celo za zimo, tedaj ima pa že z njimi nekaj težave, iz ene strani zato, ker je treba za-nje prostora in tak je le tedaj za buče prav, ako je suh in ne pride v dotiko z dežjem, iz druge pa zato, ker buče rade gnjijó in jih je za voljo tega treba prebirati, v tem pa se kup rad zruši in buče se natró, po takem pa še poprej začnó gnjiti. Naj se gospodinji v tem pomore, nasvetuje se jej, naj da buče, ko dobi družina časa za to, zrezati in jih v kadi ali v zemljo, za-nje dobro vdeleno, djati, toda nikar samih, ampak primeša se jim naj nekaj slamine rezi. V kadi ali jami se buče potem sicer vki-sajo, ali ne gnjijó in živina žre jih rajše, kakor navadne buče.

Da-si pa velja, kar smo rekli, o koristih buč, za vse, vendar ne velja za vse v enaki meri, kajti buče in buče so si v tem različne. Tiste, ki imajo precej trdo skorjo, so veliko več vredne za meso, kakor pa buče, čijih skorja je mehka. Zakaj? Zato, ker je ravno v skorji ali lupinji veliko več beljakovine, tedaj snovi, ki najbolj redi živino. Ali taka buča ima tudi svojo slabo stran, kajti trdo lupinje predela želodec težje, kakor pa mehko. Vsled tega bi bilo dobro, če se buče s trdim lupinjem ne dajo sveže živini, ampak še le ta čas, ko so se v kadi že skisale.

Buč je več vrst in možje, ki se spoznajo na-nje, delijo jih v tri večje vrste. Izmed njih je, kar se tiče klaje, najboljša „debela buča“, latinski se ji pravi „cucurbita maxima“. Drugi dve ste dobri, pa ne v enaki meri z le ono.

Rada se primerja buča z živinsko peso in le-te imajo v nekaterih krajih veliko več, kakor buč ali po naših mislih ne po pravici. Buč namreč izraste za celo tretjino več na tistem prostoru, kakor pa živinske pese. In če še pridenemo na to višjo redilno moč buče, ne

bo nam težko odločiti se za buče, ako nam je na izbiro buča ali živinska pesa.

Če še naj rečemo kaj za buče, bilo bi še to, da je buča, posebno ena sorta, kaj prijetna hrana za človeka in olje, ki se preša iz bučnic tudi ni kar boki. Le-to olje je sladko in okusno, na salati, fižoli in sploh na sočivji nam služi kaj dobro. Za svetljava bode pa v naših časih menda le tako olje redko in pride še tudi predrago, če ne vštujemo tega, da si ga pridelamo sami in nam ni treba šteti denarja za nj. Svetla luč se ve, da ni s tacim oljem, vsaj ne enako petrolju.

Uši na rožah.

Ako ima gospodinja rože rada (in katera bi jih ne imela?), tedaj jo prijemlje večkrat jeza, ko vidi na njih grde, zelene uši. Naj jih odpravi z rož, za to ji pomaga domači — pelin. Ako ga vzame par dobrih pesti ter vlije na-nj en liter ali ka-li vrele vode, naj pusti to stati, da se razhladi, blizu do tega, kakor je zrak po navadi v senci. Za tem pa dene ušive vrhe v vodo ter jih drži nekaj časa v njej. Tako bode k malu konec njene nevolje. Isto zdravilo za uši utegne tudi streči pri mladem, ravno vcepljenem drevju.

Sejmovi. Dne 17. avgusta v Brezji pri Mariboru, v Jarenini, v Kapelah in v Poličanah (za svinje.) Dne 19. avgusta pri M. D. v puščavi. Dne 21. v Žitalah, v Kalobji. Dne 24. avgusta v Arnoži, v Slov. Bistrici, v Rogateci, v Središči in v Velenji.

Dopisi.

Od sv. Lovrenca v Prišlinu. (Pojasnilo.) Tiček se po petju izpozna! Nobeden tič ne poje lepše, kakor pač ravno zna! Tako tudi naši „polovični nemčurji“ krapljejo, kakor znajo. Ni jim zameriti, saj smo se jih vže prej radi ogibali, ko smo morali ž njimi v dotiko priti, tem ležje bomo jih pustili v miru sedaj. Kakor razjarjeni levi, samo, da ne tako plemenito, zagnali so se z vso jezo svojo na naš novovoljeni slovenski občinski odbor. Mi smo pustili na stran vso jezo in nevoljo in zamolčali smo v svojem odgovoru marsikatero pikro, ki bi sicer zadela nasprotnike. Ali glej! Akoravno so videli, da nas ne spravijo s svojimi „šalami“ iz tira hladno-krvne resnobe, vendar še niti potem niso mirovali. Poslužili so se zopet „prevelike gostoljubnosti“ „Slov. G.“ ter so udrihnili po nas brez vsakega ozira na spodobnost. Računili so, da bodo tudi nas pripravili iz ravnotežja v isto razposajenost in da se bomo poskusili z njimi v prepiru. Ali varajo se. Samo plitvi lončki brzo prekipijo. Tega veselja jim mi ne napravimo. Da pa ne bodo mislili, da

so nas s kako svojo „šalo“ res zadeli, primorani smo vsaj na najhuje zabavljece nekoliko besed odgovoriti. „Slov. Gosp.“ pa prosimo, da nam prepusti vsaj toliko prostora, kolikor ga je prepustil na razpolaganje nemčurskemu (?) dopisniku. Zopet čemo pisati prav brez strasti. Bila je trda vunanja tema pri nas res, ali razsvetilo se je po vsej občini; ali največja luč ni mogla razsvetiti notranje teme nekaterih ozkih prostorov. Tako vidimo, da je še ostalo mnogo „presvetle neumnosti“ v glavah tistih, koji jo nam pripisujejo. Kakor vidimo, bôde nasprotnike v oči luč „obilne množice kresnic“, ker so njihova očesa preveč teme vajena. Res je, da bi mi radi pregnali, ako ne vseh, vsaj večino občinskih doklad, ali samo tistih, katere se morajo plačevati po nepotrebem. Treba nam je biti varčnim in le toliko doklad tirjati, kolikor jih je neobhodno potreba za poravnanje občinskih zadev. Ker smo v naši občini sami Slovenci in je le kaka četrtina mož, ki nekoliko nemškega razumejo, je pač čisto jasno, da nismo mogli dalje prenašati neumnega nemškega uradovanja v občinskem zastopu. Izpodmahnili smo jim občinske stole, ker niso bili za-nje. Kdo izmed Št. Lovrenčanov je bil ponosen na prejšnji obč. odbor, res ne vemo. Kdo bi bil ponosen na take obč. očete? (Dalje prih.)

Od sv. Mihela blizo Sladke gore. (Cerkveno petje, ples, huda ura.) Šmarjetno nedeljo smo na Sladki gori dne 21. julija obhajali. Res je veliko veselje za vsakega pobožnega kristjana v to krasno romarsko cerkev stopiti. Pa še večje veselje je našo dušo in srce proti nebesom povzdigovalo, ko smo to nedeljo slišali lepo, pobožno in sveto cerkveno petje. Vse ljudstvo je prepevalo in celo odpevalo je pri peti sveti meši. Kaj tacega še nismo slišali. Tako petje je pač nebeško opravilo, pri katerem je sam Bog s svojimi angelji pričujoč. — Po svetem opravilu smo se nekateri naše okolice v gostilnico tičenskega Florjaneka podali. Kako je pa na Tičenci bilo? Hudič si je tu svojo kapelo postavil in je dobro seme iz srca še nepokvarjenih ljudi trgal. Slišali smo klafanje, vriskanje in preklinjanje. Zvunaj so godci muzicirali, v hiši pa so se pobalini s svojimi našopirjenimi potepenkami sukali. Ali je to brez licencije dovoljeno? Naposled so se še godci spraskali, stegli in tako je bil dan 21. julija končan. In ako duhovniki kot dušni pastirji svoje ovčice pred nevarnim, hudim in zapeljivim svetom svarijo, že se brezverni, zgrabljivi volkovi v Celjski „vahterci“ in „Marb. Ztg.“ oglasijo in iskro z oboroženim očalom gledajo. Za božjo voljo, kam bomo prišli, ako bomo dušne pastirje tako zaničevali! Nam se čudno zdi, da nas Bog še bolj s svojo šibo ne tepe. Čudno se nam tudi vidi, da je ta dan vsako leto na Tičenci muzika in vsled tega skoro vsakokrat

boj, samo da se Bog in blagi naši dušni pastirji žalijo. In ako tukaj tudi brez boja odleti, pa Florjanek svojo Juliko lepo poboža, ter reva v časi po celi teden sive očali nosi in pri sosedu išče prenočišča. — Tri dni po tem shodu je pa Bog naše kraje, posebno našo okolico prav hudo s svojo šibo vdaril. O poldne se nebo stemni, črni oblaki se prikažejo grom treska, strele švigajo, dež se vlije in voda vre, od vseh strani tako, da je v pol uri skoro vsa zemlja iz naših prelepih vinskih goric v doline splavala. Bog varuj več kaj tacega! Škoda je za letos in prihodnost precej velika. To nesrečo bi bil naš pisar g. Alojz Rokavec pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celji naznanil, ko bi stvari že popreje ne bil iz Lemberga nekdo poročal. To nam ni nikakor všeč, da drugi pisarji v naše občinske zadeve svoje nose vtikajo. Mi se na naše domače pisarje bolje zanesemo, kakor na tuje.

Iz Ormoža. (Uradna učiteljska konferenca.) V dan 8. t. m. bila je tukaj letošnja uradna učiteljska konferenca našega okraja, katero je vodil gosp. okrajni šolski nadzornik in ravnatelj Ivan Ranner. Predsednik začne zborovanje s prijaznim pozdravom na nazoče, se z blagimi besedami spominja Njega Visokosti cesarjeviča Rudolfa, ter sproži na našega presvitlega vladarja cesarja Franca Jožefa I. trikratni „živio“, v katere besede so vsi navzoči navdušeno posegli. Po prečitaniu ukazov dež. šolsk. sveta, poroča predsednik svoje opazke, ki si jih je med šolskim letom pri nadzorovanju nabral. Za tem je prednašal g. nadučitelj Unger (Središče) o vprašanju: „Kako bode šolski pouk to, kar bi naj bil: vzgojevalni pouk?“ G. nadučitelj Vaude (Ormož) o vprašanju: „Izbor in razdelitev pesni za eno- do štirirazrednih ljudskih šol.“ Tretja naloga se je na predlog g. učitelja Vabiča (Runeč) preložila, Vse k tem nalogam postavljene teze referentov so se z dostavki g. nadučitelja Porekarja (Hum) in g. učitelja Marina (Sv. Tomaž) vsprejele, in se je g. poročevalcem izrekla zahvala. Po poročilu g. nadučitelja Košarja (Velika nedelja) o šolskih vrtih; g. učitelja Jurša (Ormož) o učiteljski knjižnici in sledečih volitvah, ki večini narodnim učiteljem naj ne bodo v ponos, s klene se konferenca, ter ogleda po g. Juršu in gpd. Pirnat krasno in primerno urejen šolski vrt ormoške šole. X.

Iz Ljubnice pri Vitanji. (Nov župan.) Kakor se je Celjski list nedavno zaletaval v mene, tako je začel z blatom ometavati novo izvoljenega našega občinskega prestojnika Martin Jelenko. Toda kakor so Vitanjski privrženci Celjske „D. W. zastonj se trudili, mene ob poštenje spraviti s svojimi grdimi lažmi ob času novih občinskih volitev; enako jim bo tudi spodletelo, če skušajo zdaj obirati mojega pri-

jatelja, novega župana. Se vé, da toti Vitanjski brezmadežni svetniki so že znašli nekov madež na Martinu Jelenko in se tolažijo v Celjskem listu s tem, da ga cesarska oblastnija ne bode za župana potrdila. No, če hočete znati, Vam, dragi moji Vitanjski prijatelji, naznanjam, da je občinski urad v Ljubnici prejel že dne 22. julija 1889. naročilo, naj pridejo novo izvoljeni občinski odborniki s svojim novim predstojnikom dne 17. avgusta 1889 k uradnemu dnevu v Konjice, da tamkaj objubo storijo. Če bi se bil našel postavni zadržek, da Martin Jelenko ne sme županovati, bili bi ga brez dvoma toti Vitanjski svetniki ob pravem času naznanili cesarki oblastniji. Pa našli niso nobenega zadržka, da bi se županova volitev zamogla ovreči, kakor jim je bilo tudi takrat grozdje prekislilo, ko so v dan volitve občinskih odbornikov na vse grlo po svojem slavnem vojvodi, g. Pučniku, naznanili, da bojo zoper občinsko volitev protestirali; pa jih je ob pravem času vendar pamet srečala, da so svoj protest sami vrgli v jamo; drugače bi jim ga bila že višja oblastnija globoko v zemljo zakopala. To sem Vam imel povedati denes; če še kaj več hočete, pridem zopet prihodnjič. Janez Verčnik.

Od sv. Ilja v slov. gor. (Ogenj.) V četrtek, dne 25. julija pogorel je tukajšnjemu občespoštovanemu posestniku in krčmarju Fr. Celcerju hlev, vsa spravljena krma, 16 glav govede, dve ovci in dvoje svinj. Pet konjev so rešili, druga ni bilo več mogoče rešiti. Sreča, da je bila mirna noč, drugače bi bile vse hiše v bližini in tudi cerkev, ki je komaj kakih 50 korakov od pogorišča oddaljena, pogorela. Nesrečnež bil je zavarovan na poslopje, krmo in živino. Obvaruj nas Bog in sv. Florijan časnega in večnega ognja!

Od sv. Lovrenca na Stranica. (Stoletnica.) Zavoljo stoletnice obstanka naše župnije in da je sedanji župnik že 20 let tukaj pastiroval in da je že 40 let duhovnik, obhajali smo tukaj od dne 20.—25. julija svečanost v podobi ponavljanja sv. misijona. Sv. misijon je bil l. 1875 in l. 1878 duhovne vaje, toraj sedaj ponavljanje misijona. Izvrstno so častivredni gospodje misijonarji Ivan Macur, Anton Kovalik in Anton Gršak to nalogo rešili in ljudstvo se je od vseh strani zbralo, jih zvesto poslušalo, se spovedalo in jih je čez 1000 k mizi božji prišlo. Tudi preč. gospodje sosedji iz Frankolovega, iz Črešnjic in Zreč so na pomoč prihiteli. Lepa hvala jim! Bog plati vsem! Tako vsi Straničani rečejo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da se zanima svet te dni najbolj za potovanje Nj. veličanstva, svitlega cesarja v glavno mesto Nemčije, to je jasno

in vse avstrijsko ljudstvo spremlja Nj. veličanstvo z vročo željo, naj blagoslovi ljubi Bog Njih bivanje v dalnjem Berlinu. V četrtek, dne 15. avgusta, vrne se svitli cesar iz Berlina ter ostane zatem nekaj časa v Ischlu. — Ministru grofu Taaffe je steklo 10 let, kar je na čelu avstrijske vlade in vladni listi mu pojo vsled tega veliko hvalo. Nekaj je že zasluži, kajti njegova vlada je v resnici avstrijska, škoda je le to, da dela preveč po času ter se še zmirom drži liberalizma in ne odpravlja njegovih zmot z večjo odločnostjo. — V Gradcu so imeli Nemci ves zadnji teden vesele ure, ter so pri vsaki veselici, na čast zvezi avstrijskih strelcev, peli nemštvu slavo, avstrijsko domoljubje pa so držali bolj zadej, skorej pri vratih. Posebno pa je župan, dr. Portugall rad trkal na svoja nemška prsa. — Kolikor se ugiplje, snide se štajarski dež. zbor še le v meseci oktobru. — Posojilnica v Celovcu napreduje prav veselo, je pa tudi v rokah najodličniših slov. mož iz mesta in okraja. — Iz Velikoveca se je preselil tamošnji lekar, g. Hočevnar; za blagim možem žaljuje slov. ljudstvo, ker izgubi v njem svojega dobrotnika. — Levstikova slavnost v Velikih Laščah se je našim sosedom, vrlim Kranjcem kaj lepo obnesla in je bilo veliko društev na njej zastopanih. — Točo so imeli na večih krajih zadnje dni in je pobila posebno polje ob reki Krki. — Drž. poslanec, dr. Frjančič je sklical shod svojih volilcev na den 15. avgusta v Postojino. — Lahi so v Gorici jako drzni in v časih, posebno ako je kje godba, očitno kažejo, da škilijo prek črnomenih mejnikov, v Italijo. Tudi v tem mestu se tedaj vidi, kako je že treba, da dobi Primorje ostrega ces. namestnika. — Večina pekov je v Trstu slov. krvi ali čudno je to, da se v njih zadrugi šopiri le naduta laščina. Nekaj mož pa se je že vendar-le postavilo zoper to na noge. Naj velja to še ostalim v izgled! — Dež. poslanec g. J. Simčič, c. okr. glavar v Pazinu, je odložil poslanstvo in to zadene hudó ubogo slov. ljudstvo v Istri. Lahoni mu niso dali mirú in je dobil brž za to tudi migljaj od vlade. Škoda! — Dalmatinski dež. zbor je že skončal svoje delo in so se slov. poslanci vrlo potegovali za blagor svojih volilcev. — Prejšnji hrv. ban, na zadnje pa hrv. minister pri ogerski vladi, K. pl. Bedeković je umrl. Mož je bil na dobrem glasu pri Hrvatih. — Ogerska vlada drži še zmirom roke križem ter se dela, kakor da ne ve, kaj snujó kossuthovci, madjarski veleizdajci, za den 25. avgusta na slavo Kossuthu. — Iz Požuna javlja nek madjarski pisac novico, da je pri Slovakah vse polno panslavizma v spominkih, koledarjih itd. Oj, oj, to je pa že huda — raca!

Vunanje države. Ker imajo ljudje po vseh deželah križ z delalci, izdajo še to leto

sv. Oče v Rimu okrožnico, v kateri se razpravlja to „pereče vprašanje.“ Daj Bog, da vzprejme svet vsaj v tej reči njih nauke. — Italijanska vlada podira, kjer le more, cerkve v Rimu ter je te dni padla tudi kapela sv. Stanislaja. Nič ni pomagala prošnja rimskih gospá, naj se pusti. Treba je bojda prostora, na katerem je stala, za nov vrt! — Prejšnji minister Cairoli je umrl in so ga pokopali na drž. stroške. Čemu ne, saj ima Italija denarja! — V zadevah generala Boulangerja se je tožba že začela in je že skoraj gotovo, da ga bodo obsodili za veleizdajca. Ali se ga bode s tem francoska republika že tudi iznebila za vselej? — Razstava v Parizu je bila v veliki nevarnosti, da bi ne pogorela. Nastal je bil požar v „vasi zamorcev.“ — Anglijska kraljica obišče še letos svojega unuka v Berlinu, cesarja Viljema II. Pravi se, da si je le-ta cesar pridobil Anglijo ter bode poslej se Nemčija lahko zanesla na nje pomoč, ko bi prišla kedaj v stisko. — Nemški kancelar, knez Bismarck, je prišel v Berlin ter ga je ljudstvo vzprejemalo z velicim navdušenjem. Cesar Viljem II. se je vrnil še le v soboto iz Anglije. V Berlinu so avstrijskega cesarja Franca Jožefa I. pričakovali z velicim veseljem in ni dvoma, da so ga tudi sijajno vzprejeli. Tje se je pripeljal v ponedeljek o 5 uri popoldne. Ulice so vse lepo okrasili, strel je poknil 101-krat, godba je pričela avstrijsko himno, ko se je vlak primikal, na katerem je cesar Franc Jožef bil. Cesar Viljem II. in obilno spremstvo pa ga je pričakovalo na kolodvoru. — Rusija vpelje ruski jezik tudi v doslej nemških šolah Finlandskih ter se podučuje le še kršč. nauk nemški. No, to je sila, toda Nemci še toliko ne pusté Poljakom v Pomorji! — Srbski kraljici Nataliji se je naznanilo, da jo obišče kralj Aleksander, toda ne na srbskih tleh, najbrž v Kišenjevu. Prejšnji kralj, Milan, pa biva sedaj na Dunaji. — Turška vlada je poslala večim državam poročilo o vstaji na Kreti ter zatrjuje, da je nemirov krivo ščuvanje, ne pa kaka krivica. Papir je pač potrpežljiv, toda bodo-li tudi države? — Italijani so v Masavi zasedli trdnjavo abisinjsko, Asmara. Truda jih to ni stalo, dosegli so pa s tem veliko moči do Abisinije. — Pri Toski, kjer je anglijski general Greenfell pobil mahomedanske dervise, je padlo teh 1500, anglijskih vojakov pa primeroma le malo, še ne 150, če je kaj verjeti anglijskim poročilom. — V Braziliji, v južni Ameriki, so dobili freimaurerji vladno krmilo v roke, na srečo pa je še večina drž. zbora katoliška. Mogoče je torej, da se preobrne v tej, doslej katoliški državi zopet k malu na bolje. — Na otoku Haiti je domača vojska in je vodja ene stranke dal 12 vjetih mož nasprotne stranke na velikem trgu zaklati z nožem, kakor teleta. Strašna zdivjanost!

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Dalje je znati, da deželski sodnik nima pravice soditi, ampak gospod vsakterega človeka o vdarcih kakšnih koli brez prelivanja krvi, tudi ne lasanje, ogovarjanje in ne o dolgih malih in velikih, naj jih dolžnik še tako hudobno zadržuje: tudi ni dolžen soditi spašenja, namreč „etzat“, ne osvojenja, katero si je človek prilastil za sebi storjeno škodo po pravem načinu, ne odtrganja, ki se godijo pri oranji na polji in se imenujejo „vberuauch“. Deželski sodnik tudi ne sme katerega bodi kmeta vjeti zaradi kakšne koli tožbe, kar se „inziht“ zove, ampak najpred mora gledati, če gospod ali župan toženega hoče tega zatoženega pred sodišče postaviti; ako namreč to obljubi in stori, mora s tem sodnik zadovoljen. Ako pa gospod ali župan zatoženega sodišči ohraniti ali predstaviti se brani, tedaj ga sodnik slobodno brez škode gospodovega blaga, če ga ondi najde, vklene in zgrabi, tako da hudobnežev gospod na svojem blagu skoz sodnika ali njegove tovarše ali glasnike čisto nič ni oškodovan.“¹⁾

8. Rudolf „de Soin“ župnik v Ptuiju imel je kot višji dijakon l. 1324. z dominikani v Ptuiju tako hude pravde, da je moral Janez XXII. Krškemu škofu Henriku III. ukazati, naj v omenjeni zadevi posreduje. Ta župnik je umrl l. 1328. Njegov naslednik je bil

9. Henrik. Ta je naveden z Gotfridom Kelčkim, Hevdegomu Ptujskim, Friderikom Jablanskim, Duringom Schwanberškim, Wignadam Dachsenberškim in Albrechtom Holonečkim l. 1329. kot priča v listini za Nežo Landsberško.

¹⁾ Po smrti višjega duhovnika Rndolfa Dornerja, šupnika na Vogavi in korarje Briksenskega postal je l. 1337. višji duhovnik. Kot tak je naveden najpred v listini od dne 14. febr. l. 1338. Ž njo namreč javlja Hertneid, župnik pri sv. Petru nižje Maribora, pa je po nasvetu svojega višjega duhovnika Henrika, župnika Ptujškega na znanje vzel ustanovitev kaplana v Hrastovci, katera se je bila za njegovega prednika Kristana zgodila ter jo je s posebnimi, v listini naštetimi pogoji odobril.²⁾ Dne 3. januarja l. 1339. je zopet imenovan v listini, pisani v Hartbergu, s katero ondotni župnik Hauch javlja, da je po nasvetu in z dovoljenjem Henrika, nadškofa Solnograškega in Henrika, župnika Ptujškega, „ze den zeiten Erzpriester auf der nidern March“ ustanovil vsakdanjo rano mešo, — to je kaplanijo v Hartbergu.³⁾ Omenjenega leta (1330.) mudil se je Hen-

rik. nadkof Solnograški v Ptuiju, kjer je 29. avg. t. l. Novomeškim križnikom dovolil, da smejo z dvorom, katerega so od duhovnika Jakoba in njegove matere dobili, kupiti tudi desetino z dvorom združeno.¹⁾ (Dalje prih.)

Smešnica 33. Občinski pisar zabaval se je pogostoma v krčmi z nekim kmetom ter mu je časi ponudil tabakiro v šnopanje. Ko je kmet potem kihal, rekel mu je pisar vsakokrat: „A vôtre santé!“ (Na Vaše zdravje!) Kmet se dolgo ni brigal za te besede, naposled pa vendar vpraša nekega dijaka, kaj se to pravi. Dijak, zvita bučica, zapazi, da ima kmet rudeče lasi. „Mož, reče mu toraj, povedal bi Vam, pa se bojim, da bote na-me jezni; a vôtre santé, se pravi po slovenski: Ti rudečelasi tepec.“ — Da je kmeta to razlaganje razjarilo, to si lahko mislimo. Prihodnjo nedeljo se snide zopet s tajnikom. Pisar mu ponudi tobakiro, kmet kihne. „A vôtre santé!“ glasi se zopet. „Vse, kar je prav!“ reče kmet jezno, „dosti dolgo sem poslušal to mirno,“ — ter telebne ubogega pisarja parkrat za uho. Odpravljajoč se iz krčme, godrnja: „Zapomni si tajnik, kmetje tudi razumemo francoski“.

Razne stvari.

(Cesarsko darilo.) Njih veličanstvo, svitli cesar je daroval iz lastnega premoženja za popravo podružne cerkve sv. Barbare v Čadramu 200 gld.

(Velika skupščina.) Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela v četrtek, dne 8. avgusta svojo veliko skupščino na Bledu. Navzočih je bilo nad 100 zastopnikov te družbe, med njimi iz spodnjega štajarja gg.: župnik Jernej Voh, odvetnik dr. Jos. Srnc in dr. Iv. Dečko. Brž ko ne še povemo kaj več veselega o tej skupščini v resnici slov. družbe.

(Ok. zastop) v Ormoži razpisuje službo zdravnika ter mu obeta 500 gld. letne plače za to, da obiskuje tudi ubožne bolnike v tem okraju pa ne tirja od njih še posebej plačila. Upajmo, da se oglasi kateri slov. zdravnik, ki ima srce za slov. ljudstvo, za to službo.

(V odboru okr. zastopa) v Slov. Bistrici so ti-le gg.: Anton Hajšek, dekan v Slov. Bistrici, načelnik, Fr. Mlakar, veleposestnik v Hošnjici, njegov namestnik, Karol Adelstein, krčmar v Slov. Bistrici, Anton Grundner, trgovec v Poličanah, Karol Hrastnik, župan v Sp. Polskavi, L. Kresnik, posestnik na Orešnjevc, Fr. Sucher, mestjan in Alb. Stieger, trgovec v Slov. Bistrici. Kolikor se sodi, je odbor v dobrih rokah in zato mu želimo, naj mu služi sreča v njegovem delovanju!

¹⁾ Listina št. 1909. d. v deželnem arhivu v Gradci.

²⁾ in ³⁾ Deželni arhiv v Gradci.

¹⁾ Petteg, Urkunden des Deutsch-Ordens-Arch. I., 301.

(Delalci) v Trbovljah nimajo sreče s svojim štrejkanjem. Več sto so jih odgnali v zapor v Celje, nekaj pa so jih odpeljali — domov, kakor se pravi po zvezani poti ali „po šubu“. Nam ni mogoče izreči prave sodbe čez to, ali dozdeva se nam, da je to hudo „znamenje časa“.

(Ljudska šola.) V Mariboru so imeli to leto v celem 2783 otrok po raznih ljudskih šolah. Izmed teh je bilo 2749 katoliških, 26 lutrovskih in 8 judovskih otrok in kar je čudno, slovenskih so našteli samo 296, „M. Ztg.“ pa še misli, da je jih bilo še preveč!

(Občinski svet.) Nemški (?) trg Rogiški ima v svojem obč. svetu te-le može: Trgovca Karol Ferschnigg je župan, nadučitelj Rok Oratsch in Karol Jelovschek pa sta obč. svetovalca. Ako jih sodi človek po imenu, so pač vsi trije gospodje puhali že kedaj rogove v tevtoburškem lesu!

(Požar.) V nedeljo, dne 4. avgusta ste pogoreli poslopji J. Kolmančiča in M. Tušeka, posestnikov v Vratnem pri Ormoži. Se ve, da ne zna nihče, kdo da je požgal. Oba sta bila sicer zavarovana, vendar pa ju je zadela še velika škoda, ker jima je vse zgorelo, kar sta spravila žita in sena dosehmal pod streho.

(Z Dobrne) se nam piše, da je tam za občinskega predstojnika zopet izvoljen vrli g. Josip Kok, a za prvega svetovalca g. Jakob Korenak.

(Nagla smrt.) Trg Šoštanj je nagloma včeraj dne 13. avg. zgubil svojega župana, g. Mih. Goloba. Mož je v nekem gozdu blizu Šoštanja na kameniti cesti tako nesrečno padel, da je koj mrtev obležal. On je bil našemu narodu prijatelj in se splošno obžaljuje njegova smrt. Blag mu spomin!

(Požar.) V Kuršencih, župnije Male nedelje je v sredo zjutraj ob 1/22. uri Mariji Kšelo ogenj vpepelil vse gospodarsko poslopje, vso krmo, ker je že večinoma poljski pridelek pospravljen in pet glav živine. Nesrečnica ni bila zavarovana.

(V začasni pokoj) stopi č. g. Jakob Brglez, kaplan v Dramljah.

(C. kr. pošta.) „D. W.“ pripoveduje, da je nek krčmar iz Savinjske doline napisal poštno nakaznico slovenski, a celi teden ni prišel denar v Poličane, kamor ga je krčmar namenil. Iz tega sklepa „D. W.“, da slovenščina ne velja za pošto. Kaj pa, vahtarica, če le mož, ki prisega na te, ter ne zna slovenski, ne velja za c. kr. pošto na slov. zemlji?

(Vrl posel.) Dne 22. julija so pri sv. Janži na Dravskem polji pokopali Veroniko Konjiček, katera je celih 40 let v enem hramu v Staršah za deklo služila, in poleg borne službine si še 200 gld. prihranila. To bodi taistim v zgled, kateri tako radi vbogajo pregovor: „Goste službe — redke suknje“.

(Smolo) je imel baron Hackelberg, graščak v Št. Pavlu pri Bolski, s svojim pisarjem v tovarni ter ga je leta za več tisoč gold. oledkotal Nezvestega pisarja so zaprli.

Loterijne številke:

V Trstu 10. avgusta 1889: 36, 18, 64, 82, 27
V Lincu „ „ 55, 31, 60, 63, 33

Zahvala.

Ker mi ni mogoče, posebej se zahvaliti vsem, ki so mi častitali k zlati meši, se poslužujem te poti, da jim, zlasti Njih ekselenciji mil. knezoškofu dr. Missia, namestništva svetovalcu baronu Heinu, stolnemu kapitelnu za prelepe zlate mešne bukve, dekanijijski duhovščini za krasno mešno oblačilo, c. kr. uradnikom in sploh vsem, ki so k slavnosti kaj pripomogli, izrečem najsrčnejšo zahvalo. Bog jim povrni!

Jurij Tutek,
zlatomešnik.

Služba

okrajnega ubožnega zdravnika.

Okrajni zastop Ormoški je pri občnem zboru dne 20. t. m. sklenil službo građuiranega zdravnika za čas, dokler se za Ormož ne postavi deželni okrajni zdravnik, proti temu 3letno subvencijo od 500 fl. razpisati, da v 27 občinah tega okraja resnično uboge brezplačno zdravi.

Ker je samo v Središči za 6 občin eden deželni okrajni zdravnik nastavljen, ima se pričakovati, da bode imel tudi obilne privatne prakse; okrajni odbor je tudi pri visokem deželnem odboru poprosil, da za Ormož nastavi deželnega okrajnega zdravnika.

Prositelji naj blagovolijo svoje vloge posebno z dokazom, da so slovenskega, oziroma enega jugoslovanskega jezika zmožni, podpisati nemu odboru do 15. septembra t. l. predložiti.

Okrajni odbor Ormoški, dne 28. jul. 1889.

Načelnik:

Dr. J. Geršak.

1-3

Ponudba.

V vseh cerkvenih predmetih dobro izurjen organist in mežnar, srednje starosti, z dobriimi spričevali, brez otrok išče službo organista in cerkovnika.

Dober glasovir,

z lepim glasom, za učence je na prodaj. Cena 34 gld. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“

Ravnokar je izšlo v podpisani zalogi:

Ravnanje proti strupeni rosi na trsu

(Peronospora viticola de Bary)
tudi Mildew imenovani.

Lahko razumljiv poduk, kako se bolezen izpозна in tudi proti njej z uspehom ravna.

Od **Franca Knauer-ja**,
pristava na vinorejski šoli v Mariboru ob Dravi.
Nemško in slovensko. Cena **15 kr.**, po pošti **17 kr.**

Zaloga knjig Leykam-ova v Gradci
Stempfergasse 4. 1-2

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Pravo francosko žganje (cognac).

Kaj je pravo francosko žganje?

Iz francoskega in južnoštajerskega jakega močnega brdskega vina izerpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničel. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udi, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še poskusi vsaki boleznik iz južnoštajerskega znamenitega Konjčkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francosko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodca bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenic pošiljajo se franco brez daljnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL

veliki posestnik na grajsčini Golbè pri Konjicah, Južnoštajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Hitra in gotova pomoč pri boleznih želodčnih in njih nasledkih!!

Najboljši in najdelavniši pripomoček za vzdržanje zdravja, čiščenje in pospeševanje sokov, kakor tudi krvi in za pospeševanje dobrega prebavljanja je povsod in dobro znan in priljubljen

„dr. Rosa-jev zdravilni balzam“.

Izdelan je iz najboljših in dravilnih zelišč jako skrbno, upliva dobro pri vseh težavah v prebavljanju. izlasti pri slabem teku, želodčnem krči, kislem vzbuhovanju, krvnem natoku, hemeroidah itd. Vsled te svoje preizvrstne delavnosti je postal le-ta balzam gotovo in vtrjeno ljudsko domače zdravilo.

Velika steklenica stane 1 gld., mala 60 kr.
Jezero priznalnih pisem leže na razpolago.

Svarjenje!

Da se izogneš prevari, opozarjam te, da je vsaka steklenica dr. Rosa-jevega balzama po meni pritrjena in moder karton zavita ima na strani napis: „Dr. Rosa-jev zdravilni balzam iz lekarne „pri črnem orlu“ B. Fragnerja Praga 205—3“ v nemščini, češčini, madjarščini in francoščini, na pročelju pa natisnjeno mojo zakonito zavarovano varstveno znamko.

Pravi dr. Rosa-jev zdravilni balzam

dobi se samo v glavnej zalogi

B. FRAGNER-ja, lekarna „pri črnem orlu“,

Praga, št. 205—3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekar; Vilj. Mayr, lekar; Eras. Birschitz, lekar; Jos. Svoboda, lekar; U. pl. Trnkoczy, lekar. V Postojini: Fr. Baccarich, lekar. V Kranju: K. Savnik, lekar. V Novem Mestu: Dom. Rizzoli, lekar; Ferd. Haika, lekar. V Kamniku: Jos. Močnik, lekar. V Gorici: G. Christofolletti, lekar; A. de Gironcoli, lekar; R. Kürner, lekar; G. B. Pontoni, lekar.

Vse lekarne v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega zdravilnega balzama.

Tam se tudi dobi z na tisoče zahvalnih pisem priznано:

Praško domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Rabi se, če se ženam prsa unamejo ali strdijo, pri oteklinah vsake vrste, pri črvu v prstu in pri zanohtnici, če si roko ali nogo zvije, pri morskej mrtvi kosti, zoper revmatične oteklina, kronično unetje v kolenih, rokah in ledjih, zoper potne noge, pri razpokanih rokah, zoper odprte rane na nogah in na vsakem delu telesa sploh, vratnej oteklini.

Vse bule, oteklina in utrdine ozdravi v kratkem, če se gnoji, izvleče ven ves gnoj ter v kratkem ozdravi.

V škatljicah po 25 in 35 kr.
SVARILO!

Ker se Praško univerzalno mazilo od več strani ponareja, opozarjam, da ga po pravem receptu le jaz izdelujem. Pristno je samo, če imajo rumene škatlice, v katerih je mazilo, nauk, kako je rabiti, na rudečem papirju tiskan v devetih jezikih in so zavite v svetlomoder karton, ki ima natisneno varstveno znamko.

Balzam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanehljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno že zgubljen sluh. 1 steklenica 1 gld. av. velj. 19—26

Maribor
Gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in šolo, šolskih in molitvenih knjig
Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in evropski, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
poprej **EDUARD FERLING.**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopije, papirnaté žaklje in zavitke, papir iz slame, za loščenje in zavitke, papir iz posebné platne za gratulacije, karton, svilnat in karton papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.